

Planinarski klub "Gorica"

Bilten broj 15

Februar 2011.

Decenija uspješne aktivnosti Aktivnosti i zbivanja u klubu u 2010. godini

Elbrus

Ararat

Izborna skupština PSCG

Ne ostavljaj trag

Pred licem Gospoda

Hum Lovčenski

Decenija uspješne aktivnosti

Prva decenija aktivnosti PK „Gorica“ se navršila nedavno. Počeli smo skromno sa desetak iskusnih planinara u januaru 2001. godine. Od samog početka privukli smo pažnju osmišljavanjem i uređivanjem prve ekološko-rekreativne staze „Obod“ kod Rijeke Crnojevića, koja je zbog svoje atraktivnosti ušla u turističku ponudu NP „Skadarsko jezero“.

Nastavljajući aktivnost na otkrivanju i valorizaciji šireg planinskog područja Žijova kao dijela Prokletija, od 2002. svakog prvog vikenda avgusta mjeseca uspješno se organizuju planinarski susreti „Dani Gorice“ kraj Bukumirskog jezera. Markirali smo za te potrebe preko 50km planinarskih staza i postavili kutije sa pečatom na svim najznačajnijim vrhovima. Do sada je na ovoj tradicionalnoj akciji učestvovalo preko 500 planinara iz Crne Gore i okruženja. Štampan je i vrlo zapažen „Planinarski vodič kroz Žijovo“ koji je 2009. na međunarodnom sajmu turizma u Budvi proglašen najboljim u kategoriji turističkih publikacija.

Klub je dao značajan doprinos uspostavljanju Primorske planinarske transverzale „Orjen – Lovćen – Rumija“, kao i obnovi prve crnogorske transverzale CT-1 „Planinama Crne Gore“. Naši iskusni vodiči već nekoliko godina uspješno vode turiste i druge zainteresovane ljubitelje prirode ovim transverzalama. Za takvu aktivnost nagrađeni smo prije nekoliko godina od Turističke organizacije Podgorice.

Kroz klub je dosada prošlo oko 300 članova, koji svoj interes zadovoljavaju od rekreativnog pješčenja do visokogorskog planinarenja. Godišnje se u prosjeku izvede preko 40 jednodnevnih ili višednevnih akcija. Ne postoji niti jedan značajniji planinarski vrh u Crnoj Gori, koji nije više puta popet od strane naših članova.

Zadnjih godina uspješni smo bili organizatori ili učesnici višednevnih ekspedicija po planinama Balkana i Evrope. Sa ponosom ističemo da se naša klupska zastava zavijorila na Triglavu, Šarplanini, Korabu, Rili, Pirinu, Olimpu, Gran Paradizu, Mon Blanu, Araratu i Elbrusu.

Na ovim pohodima, kao i na drugim planinarskim susretima ostvarili smo zapaženu međuklupsku i međunarodnu saradnju. Od prošle godine uključeni smo u tradicionalne susrete planinarskih klubova Balkanskih zemalja, koji se svake godine naizmjenično organizuju početkom ljeta u nekoj od Balkanskih država.

Deset godina uspješne aktivnosti je relativno kratak vremenski period da bi se ostvarili neki vanredni rezultati. Međutim, kontinuiranim i sadržajnim aktivnostima, stvorili smo dobru osnovu i stekli dovoljno iskustva da i u narednim godinama postizemo još veće rezultate i doprinesemo daljoj afirmaciji Kluba.

Aleksandar Đurašković

Okupljamo se utorkom i četvrtkom u prostorijama kluba od 18 do 19h zimi i od 19 do 20h ljeti. Adresa: Ul. 4.jul br. 19. Podgorica, Crna Gora
tel. +38269 606148 www.planinarskogorica.co.me planinargorica@com.me

Aktivnosti i zbivanja u klubu u 2010. godini

Planinarski klub „Gorica“ je u 2010. realizovao 42 akcije, 36 jednodnevnih i 5 dvodnevnih i trodnevnih tura. Prosječno je po akciji učestvovalo oko 15 planinara. Aktivno članstvo u protekloj godini potvrdilo je 70 planinara, i to je ustaljeni broj posljednjih godina. I ove godine najaktivniji članovi kluba po učešću i broju akcija su **Mira Kostić** i **Branimir Bato Guberinić**, a posebno ističemo i pohvaljujemo novog člana **Dražena Boljevića** koji je svojom kamerom zabilježio brojne ture protekle godine.

Uz realizaciju plana akcija kluba za proteklu godinu naši su članovi učestvovali na mnogim planinarskim usponima i manifestacijama drugih klubova iz Crne Gore i okruženja kao što su: Noć punog mjeseca-zimski uspon na Subru, Pješački pohod na Vrmac, Đurđevdanski uranak PK Romanija – Pale, Susret planinarskih klubova Balkana Tuzla – Konjuh, Golijska transverzala – Kraljevo, Memorijali „Danilo

Jauković“ na Durmitoru i „Vera Vinček i Pavle Milošević“ na Komovima, Šatorijada 2010.—PSK Krilaš, Pješački dan Kotor – Lovćen – Kotor, međunarodni usponi na Elbrus i Ararat o kojima ćete čitati nešto više u ovom biltenu.

Tradicionalna klupska manifestacija, deveta po redu, „Dani Gorice“ na Bukumirskom jezeru održana je prvog vikenda u avgustu, uz domaćine najbrojniji su bili planinari PSK Prekornica i PD Runolist iz Jagodine kao i dva planinara iz Dubrovnika.

Ovom prilikom i uz podršku PSCG promovisan je prvi sektor, sektor kroz Žijovo, obnovljene planinarske transverzale „Planinama Crne Gore“ ranije CT-1. Tim povodom prvog dana trasom transverzale realizovan je uspon na Maglić, a drugog dana na Torač i Treskavac. Podijeljeni su prvi vodiči ove transverzale, kao i majice i bedževi. Druženje je kao i svake godine nastavljeno uz pasulj, logorsku vatru, tanjiraču i pjesmu duboko u noć. Nova lokacija kampa na katunu Gornje Jezero ispod Torača pridonijela je pravom planinskom ugođaju i vjerovatno ćemo se nastaviti družiti na istom mjestu i sljedećih godina.

Iz kalendara realizovanih akcija protekle godine izdvajamo

uspone na najviše vrhove masiva Prokletija. Krajem jula mjeseca dvadestak planinara je po lijepom vremenu popela Sjeverni vrh Karanfila 2460mm iz doline Grbaja.

U avgustu i početkom septembra planinari **Budimir i Zuvdija Barjaktarević, Dušan Delić** i **Ivo Šćepanović** su iz Zastana popeli vrhove Maja Rosit 2525mm i najviši vrh Prokletija Maja Jezerce 2694mm i time popunila nisku najviših vrhova ovog masiva koje su popeli naši članovi.

Edita Files Bradarić

ELBRUS

Međunarodna visokogorska ekspedicija „Kavkaz 2010“ koju su činili planinari iz bivših jugoslovenskih republika (Srbija 7 učesnika, Hrvatska 5 učesnika, BiH 2 učesnika i C.Gora 1 učesnik), u organizaciji „PD Radnički“ Beograd, sa planiranim usponom na vrh Elbrus 5642mm, održana je od 27.06.-12.07.2010. godine.

Polazak, organizovan mini busom i planiran za dan 25.06. u 15h ispred zgrade opštine N. Beograd, pomjeren je odlukom vodiča za dan 27.06. u isto vrijeme zbog podnošenja zahtjeva za Moldavsku vizu u glavnom gradu Rumunije Bukuruštu, sjutra dan u ponedjeljak tako da sam sa svom opremom sjeo na voz pa via Valjevo za Beograd. Poslije upoznavanja sa ostalima, smještaja opreme u prikolicu busa, organizacije, rute, pozdravnih riječi, put je dalje vodio preko Vršca za Bukurešt.

Stanica Mir - 3500mm

Iznenadenje 1: U glavnom gradu Rumunije, prilikom apliciranja za tranzitnu vizu u konzulatu Moldavije sam odbijen uz obrazloženje da mi je potrebno garantno pismo državljanina/ke Moldavije. E fino, kako to izvesti mislio sam. Vodič se čudi čudu, nije znao za to niti me upozorio. Rješenje, prijateljica iz Podgorice Hana, telefonski razgovor sa konzulom Ukrajine, međukonzularni telefonski razgovor? Epilog, tranzitna viza odobrena uz izvinjenje konzula, moj novčanik tanji za 65€. Uh! Taman, da krenemo kad viza nije odobrena ni planinarima iz Hrvatske. Dalji put je nastavljen prema sjeveru sa ciljem da se Moldavija izbjegne i nesmetano uđe u Ukrajinu.

ELBRUS (nastavak)

Iznenadenje 2: Na granici sa Ukrajinom, zbog važećih zakonskih propisa, vozača i vodiča obavještavaju o nemogućnosti ulaska sa prikolicom u zemlju. Slijedi prepakovanje opreme u mini bus, ostavljanje prikolice i dalji nastavak putovanja ka Rusiji, odnosno autonomnoj Republici Kabardino – Balkariji i gradiću Elbrusu na 1830mnm, na sjeveru Kavkaza između Crnog i Kaspijskog mora. Smoreni od dugog putovanja, sa oteklim stopalima stigli smo dana 02.07.2010. godine u 13:45. i smjestili se u Adolsju kamp.

Iznenadenje 3: Prvi aklimatizacioni dan, pješačka tura ka glečeru Irik koji se nalazi u podnožju vrha Elbrus, sa usponom na greben Irik na visini od 3200mnm. Povratak je bio kasno popodne u kamp i odmor. Od 15 planinara uspon je uspješno izvršilo 11.

Vrh Irik - 3200mnm

Drugi aklimatizacioni dan, umjesto uspona na vrh Čiget, kako je planirano, odlazimo mini busom do gradića Terskot, pa dalje pješice do Turfo stanice Azau na 3000mnm i stanice Mir na 3500mnm. Povratak je bio gondolom. Od 15 planinara, uspon je uspješno izvršilo samo 4 planinara. Sjutradan istom rutom sa svom opremom od stanice Mir, dalje žičarom izlazimo na Lednik Garabaši 3700mnm gdje smo opremu prebacili ratrakom do Prijuta 11 na 4200mnm, a mi pješice. Tu podižemo bazni logor. Noćenje.

Treći aklimatizacioni dan. Uspon do skale Pastuhove na 4800mnm na stazi koja vodi prema vrhu Elbrusu. Uspon i povratak u logor. Uspješno je izvelo 11 planinara.

Prijuta 11 - 4200mnm

Zbog klimatskih uslova koji nisu dozvoljavali siguran uspon, u baznom logoru smo proveli sledeća 2 dana. Informaciju o dobrom vremenu za uspon dobili smo za dane 8. na 9. jul, tako da je dogovoren uspon u navedene dane.

Podešavanje opreme i odjeće, pakovanje hrane, vode i zaštitnih sredstava - to je ono što je prethodilo usponu. Kasnije dok smo odmarali u toplim vrećama san nikako nije dolazio. U iščekivanju polaska, s vremena na vrijeme poneko od nas je provirivao kroz šator gledajući nebo. Sat je zvonio. Ustajanje. Vrijeme 01:30. Ratrakom polazimo u 2:00 do visine 4500mnm. Uspon smo počeli. Noć vedra, bez oblaka sa vjetrovom. Temperatura -23C. Vodič i kolona iza njega koja ga prati. Ali...

Iznenadenje 4: Na visini oko 5000mnm, neposredno iznad skale, Pastuhove, vodič odustaje od daljeg uspona. Snimatelj, planinar iz Srbije i ja nastavljamo dalje, prateći markere u snijegu, smjenjujući se na poziciji vodiča. Ka vrhu, kretanje korak za korakom. Korak, udisaj pa izdisaj, korak, udisaj pa izdisaj i tako do vrha. Počinje svitanje oko 04:30. Voda neophodna kao i kiseonik. Na visini 5500mnm osiguranje od konopca.

Na vrhu Elbrusa 5642mnm bili smo u 07:30. Sam vrh površine oko 20m², a na njemu kameni blok, cvijeće, zastavica, metalna ploča, metalni teg od oko 20kg. Slikanje i silazak. U povratku još 2 člana ekspedicije pješice ka vrhu, ostalih nigdje. Moram nazad, oblači se. U baznom logoru smo bili u 12:30. Primamo čestitke. Pakovanje ratrak, žičara, gondola, minibus i povratak za Beograd odnosno Podgoricu. Put dug 5300km, u jednom pravcu.

Vrh Elbrusa - 5642mnm

Dok sam razmišljao u vozu o putu, iznenadenjima, usponu sjećam se riječi vodiča da učesnici ekspedicije, uz „dobru organizaciju“, treba da budu dobrog provjerenog zdravlja i sa dobrom psihofizičkom kondicijom, spremni na promjene i improvizacije na terenu. Smijem se. Stižem kući.

Prelistavajući dnevnu štampu po povratku, čitam: U seriji podmetnutih eksplozija u hidroelektrani Baksan u Kabardino-Balkariji, autonomnoj republici u sastavu Ruske federacije na sjevernom Kavkazu juče poginule dvije osobe i dvije su ranjene, potvrđeno iz ruskog ministarstva za vanredne situacije i pomoć u katastrofama!!!

Pa ja se upravo vratih otuda.

Željko Marković

ARARAT 5165M

Planinarenje je stanje ovisnosti, neprestano sanjaš nove planine i visine, vrijeme prolazi u iščekivanju ostvarenja tog sna, kao i vremenu kad novo iskustvo i dojmovi nijansiraju tvoj daljnji život. Moj san je započeo nekoliko dana ranije pridruživanjem makedonskom timu na čelu sa Živkom Temelkovskim predsjednikom Planinarskog kluba „Bistra“ iz Skopja i još dva člana. Dug je to put od skoro 2500km koji se mogao preletjeti i avionom, ali vožnja autobusom preko nepreglednih dolina i visoravni Anadolije podsjetila me na likove i atmosferu iz romana Orhana Pamuka.

Jedanaesti međunarodni uspon na Ararat koji se održavao od 27. do 31. avgusta 2010, u organizaciji Turske planinarske federacije organizaciono se nije razlikovao od predhodnog, sjeverna ruta osvajanja Ararata započela je sa Korhan platoa 1950m do prvog kampa na 3350m, do kojeg se oprema donosila uz pomoć magaraca koje su obezbijedili lokalni Kurdi uz nadoknadu od 70€ za opremu dvoje planinara. Uz postavljanje šatora, pripremu hrane i prokuvavanje vode, prvi dan prolazi uz mali aklimatizacioni uspon od 300-400m. Sunčano vrijeme i dobra preglednost omogućila nam je uživanje u pogledu na ogromni plato koji se pružao ispod nas i na kojem su se nazirali turski grad Igdır, Jerevan u Jermeniji i dalje Iran.

Drugog dana uspona grupa od 80 planinara od kojih je 27 bilo iz drugih zemalja (Iran, Azerbejdžan, Bjelorusija, Rumunija, Bugarska, Hrvatska, Crna Gora, Makedonija i Grčka) podijeljena je u osam grupa sa po deset planinara i turskim vodičima na čelu i kraju grupe. Ovo je fizički zahtjevni dio uspona, jer se sa punom opremom koja je sa vodom dosegala i do 20kg trebalo popeti do sljedećeg kampa na 4200m. Interesantno je da u dijelu strmog vulkanskog sipara neposredno prije kampa, na usponu sa toliko planinara, gdje su grupe visile jedna ispod druge, nije bilo nijednog oburdanog kamena.

Kamp na 4200m nalazi se na jednoj isturenoj vulkanskoj polici, a 100-200m iznad započinje snježna kapa Ararata. Ponovno postavljanje šatora, priprema za sutrašnji uspon, aklimatizacija do početka glečera, fotografisanje nepreglednog horizonta i nezaboravnog zalaska sunca.

Nakon nekoliko sati tankog sna i uzbuđenja u želucu ustajemo u 3 sata kako bi bili spremni za početak uspona u 4 sata. Na početku glečera stavljamo dereze, hvatamo cepin i vezujemo se karabinom naveze za pojas. Uskoro sviće i prva svjetlost i sunčani zraci obasjavaju ledene padine Ararata i grupe planinara u navezi koje polako napreduju prema vrhu. Jedini planinar koji se izdvaja i pomno prati kretanje svih grupa je predsjednik Turske planinarske federacije Alatin Karača.

Uspion je potrajao skoro 8 sati, ali su zato svi planinari koji su krenuli tog jutra došli do vrha. Na vrhu Ararata uobičajena sreća i ushićenje svih planinara, čestitanje i slikanje. Na vrhu su bile još tri planinarke iz Crne Gore, Biljana Medenica iz PK“Komovi“, Mira Kovačević i Ružica Stanković iz PSK“Javorak“, koje su na vrh iznijele zastavu Crne Gore, koja se nekoliko mjeseci ranije vijorila na Mont Everestu. Kruna bijelog oblaka visila je na vrhu Ararata, i samo povremeno se rastvarala pod snagom sunčevih zraka.

Silazak do kampa na 4200m trajao je oko 4 sata, i odluka da se to popodne i noć ostane u kampu obradovala je mnoge umorne planinare. Još jedno prelijepo popodne i uživanje u nepreglednom horizontu i zalasku sunca. Kamp se ujutro budio sa prvim zracima sunca i polako nestajao sa planinarima koji su se spuštali prema donjem kampu. Na 3350m ponovno prepakiranje i čekanje magaraca, vrijeme se koristi za razmjenu podataka i poklona među planinarima, potpisivanje u svesku i na zastavu Zimske sportske Univerzijade koja se ovih dana održava u Turskoj, u univerzitetskom gradu Erzurumu. Slijedi silazak do Korhan platoa (ukupno 2300m tog dana), ručak u kasarni i povratak autobusima u Igdır.

Osvježeni i okrijepljeni iste večeri sastajemo se u Sali kulture gdje su nam svečano uručeni sertifikati Turske planinarske federacije o uspješno završenom usponu na Ararat. Prije odmora i spremanja za sutrašnji povratak još jednom se pozdravljamo i rastajemo od planinara i prijatelja s kojima smo dijelili iste radosti i muke u predhodna četiri dana. Posebno sam bila zahvalna svojoj saputnici Snežani iz Đevđelije, s kojom sam se odlično uklopila, dijelila svu opremu i hranu, kao da smo se zajedno spremale mjesecima unaprijed.

I što na kraju reći, izvanredno iskustvo, putovanje i druženje, izvanredna provjera izdržljivosti i fizičke kondicije u koju si ulagao mjesecima unaprijed, i dobar zalag za neke nove poduhvate i avanture.

Edita Files Bradarić

IZBORNA SKUPŠTINA PLANINARSKOG SAVEZA CRNE GORE

Izborna skupština Planinarskog saveza Crne Gore održana je u Plavu, u Centru za kulturu, 12. decembra 2010. godine. Na ovoj Skupštini glavne tačke dnevnog reda bile su podnošenje Izvještaja o radu Planinarskog saveza Crne Gore u periodu od februaru 2009. do decembra 2010., i izbor novog predsjednika, Upravnog odbora i Nadzornog odbora PSCG. Prisustvovali su ovlašćeni delegati 25 planinarskih klubova, gosti iz italijanske organizacije COSV i novinari.

Protekli vremenski period bio je karakterističan po dinamičnom razvoju planinarstva, alpinizma, spelologije, planinarske orijentacije i orijentiringa u Crnoj Gori. Planinarski savez Crne Gore zauzima konačno mjesto i poziciju koja mu realno i pripada u bogatoj prirodi, planinama i nacionalnim parkovima Crnoj Gori. Planinarski savez Crne Gore proširuje saradnju, partnerstva i članstva na regionalnom i evropskom nivou. Uspomom na Mt. Everest naši alpinisti ostvaruju decenijski san, potvrđuju visoku klasu i afirmišu matični Savez. Stabilizuje se i rad kancelarije Planinarskog saveza Crne Gore.

Nakon prezentacije Izvještaja o radu otvorena je diskusija o svim aspektima aktivnosti PSCG u proteklim godinama. Delegati Izborne skupštine su govorili o potrebi jačanja rada komisija PSCG, GSS, vodičke službe, speleologije, alpinizma, slobodnog penjanja i planinarske orijentacije i orijentiringa, aktivnostima na planu održavanja planinarskih staza i planinarske infrastrukture, izdavanju publikacija iz oblasti planinarstva i posebno rada sa podmlatkom.

Nakon usvajanja finansijskih izvještaja i izvještaja Nadzornog odbora PSCG uručene su specijalne zahvalnice pojedincima i institucijama koji su doprinijeli razvoju planinarstva i podržavali klubove i Planinarski savez Crne Gore.

Zahvalnice PSCG dobili su zaslužni planinarski aktivisti i doajeni planinarstva: Danijel-Danko Vincek, Miodrag-Mijo Kovačević, Aleksandar-Aco Djurašković, Zdravko Vujičić, Stevan Vujović i Pavle Bandović.

Partneri i donatori Rada PSCG proteklih 8 godina bili su: Regionalna Razvojna Agencija (RRA), Comitato Di Coordinamento Dene Organizzazioni Per Servizio Volontario - (COSV), German Technical Cooperation (GTZ), Ministarstvo turizma Crne Gore, Nacionalna Turistička Organizacija Crne Gore, Uprava za mlade i sport, Crnogorski olimpijski komitet, Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave Crne Gore, Uprava policije Crne Gore, Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj (USAID), United Nations Development Programme (UNDP), Vlada Crne Gore i Kancelarija za održivi razvoj Crne Gore.

Prof. Luka Mitrović je bio jedini kandidat za predsjednika PSCG, a predložen je od strane PSK "Hrid"-Plav. U obrazloženju predloga je navedeno da riječ o planinaru, izuzetnom ljubitelju prirode, uvaženom profesoru i direktoru Hidrometeorološkog zavoda Crne Gore. Izbor je bio jednoglasan.

Novoizabrani predsjednik PSCG je u svom predstavljanju okvirnog programa rada istakao, da cijeni da je Planinarski savez Crne Gore ostvario zavidne rezultate u dosadašnjem radu i dodao da će kao novi predsjednik iskoristiti sve raspoložive potencijale i raditi na njihovom jačanju i unaprijeđenju na dobrobit planinarstva.

Njegova ideja je da se više klubova formira, da se više uradi i istraži, još bolje markiraju staze i poradi na svemu onome što bi unaprijedilo stanje u planinarstvu. Komunikacija klubovi-Savez i obrnuto mora biti još intenzivnija, i potrebno je više raditi na edukaciji mladih. Boriće se za promociju Crne Gore kao ekološke države koja nudi mnoge potencijale koji su još nepoznanica i obzbediti održivost klubova i saveza na domaćem i međunarodnom nivou, obezbjediti članstvo i ravnopravno učesće u aktivnostima UIAA, IOF, ERA, BMU, IKAR i drugim sportskim srodnim asocijacijama CG i šire.

Izborna skupština Planinarskog saveza Crne Gore je, na predlog predsjednika Mitrovića, izabrala i novi Upravni odbor PSCG u sastavu: Todorović Sanja, Brano Perović, prof Goran Barović, Brajušković Darko, Zečević Jovica, Redžović Munir, Jovović Gordana i Drešković Enes. Skupština je izabrala i novi Nadzorni odbor PSCG sastava: Dakić Radojica, predsjednik, Vujičić Zdravko i Balić Zehra, članovi.

Sekretar PSCG, Pavle Bandović

NE OSTAVLJAJ TRAG

Lokalna turistička organizacija Mojkovac, u saradnji sa NVO "Inovativnost" iz Podgorice, održala je Leave No Trace obuku (LNT - Ne ostavljaj trag u prirodi) za planinarske i biciklističke klubove iz Crne Gore 15. i 16. oktobra 2010. godine u planinarskom domu „Džambas“ na Bjelasici. Predavači su bili master edukatori LNT-a Ružica Stanković, Biljana Medenica i Dejan Medojević koji su sertifikovani od globalno najpriznatije LNT institucije sa sjedištem u Bolderu, država Kolorado - SAD. Obuku u planinarskom domu „Džambas“ na Bjelasici, uspješno je završilo 15 polaznika iz PK „Gorica“, PK „Javorak“, PK „Komovi“, PK „Visokogorci Crne Gore“, PSD „Kom“, BK „Rudar“, „Nik Bike“ i „Esc Adrenalin“.

„Ne ostavljaj trag“ je međunarodni program osmišljen da pomogne entuzijastima koji vole da vrijeme provode u prirodi, kako bi smanjili svoj uticaj na nju dok pješače, kampuju, organizuju izlete, gaze po snijegu, trče, voze biciklo, love, veslaju, jašu konje, bave se ribolovom, skijaju ili planinare. Program pokušava da informiše sve one koji uživaju u rekreaciji na otvorenom, o prirodi uticaja njihovih rekreativnih aktivnosti, kao i o tehnikama za sprečavanje i svođenje tih uticaja na minimum.

Ljudi mogu istraživati prirodu na mnoštvo načina. Naša zadovoljstva pri tome su na ličnom nivou veoma zadovoljavajuća, ali ona mogu napraviti veliku štetu mjestima koja posjećujemo i životinjama koje posmatramo. S toga da bismo uživali a istovremeno ostavljali prirodu što je više moguće netaknutu trebalo bi da se vodimo nekim idejama, principima i metodima koje nudi program Leave No Trace.

Leave No Trace se bazira na 7 osnovnih principa i u nastavku možete pročitati nešto o njima, a više informacija možete naći na www.lnt.org.

PLANIRAJ UNAPRIJED I PRIPREMI SE

- Upoznaj se sa regulativama i specifičnostima područja koje posjećuješ.
- Pripremi se za ekstremne vremenske uslove, opasnosti i krizne situacije.
- Isplaniraj svoj put kako bi izbjegao/la vrijeme velike posjećenosti tog mjesta.
- Posjećuj mjesta u manjim grupama. Ukoliko je to moguće, podijeli velike grupe na manje.
- Prepakuj hranu kako mi minimalizovao/la otpad.
- Koristi mapu i kompas kako bi izbjegao/la pravljenje kamenih humaka, popločavanje ili označavanje farbom.

PUTUJ I KAMPUJ NA ČVRSTIM POVRŠINAMA

- Čvrste površine obuhvataju već postojeće staze i mjesta za kampovanje, stijene, šljunak, suhu travu ili snijeg.
- Zaštiti obalna područja na taj način što ćeš kampovati na udaljenosti od najmanje 60 metara (200 stopa) od jezera i potoka.
- Dobra mjesta za kamp se nalaze a ne prave. Mijenjanje mjesta za kampovanje nije neophodno.

Na popularnim područjima

- Koncentriši se na upotrebu postojećih staza i mjesta za kampovanje.
- Hodaj po jednoj liniji po sredini staze, čak i kad je staza mokra i blatnjava.
- Neka mjesta za kampovanje ostanu mala. Koncentriši svoje aktivnosti u područjima gdje nema vegetacije.
- U netaknutim područjima
- Neka područje koje koristiš bude široko kako bi izbjegao/la stvaranje kampova i staza.
- Izbjegavaj mjesta gdje su se tek pojavili uticaji ljudi.

UKLONI OTPAD NA PRIKLADAN NAČIN

- Ono što si donio/donijela, ponesi sa sobom. Pregledaj mjesto koje si odabrao/la za kampovanje i okolinu i vidi da li ima smeća ili prosute hrane. Spakuj svo smeće, ostatke hrane i otpatke.
- Odloži čvrsti otpad ljudskog porijekla u cathole koja je 10 do 15 cm (6-8 inča) dubine i najmanje 60 metara (200 stopa) udaljena od vode, kampa ili staze. Prekrij i sakrij cathole kada završiš.
- Spakuj toalet papir i proizvode koje koristiš za higijenu.
- Kako bi se istuširao ili kako bi oprao/la suđe, ponesi vodu na udaljenost od 60 metara (200 stopa) od potoka, ili jezera i koristi male količine biorazgradivog sapuna. Rasprši procijeđenu vodu koju si koristio/la za pranje suđa.

OSTAVI KAKO SI ZATEKAO/LA

- Sačuvaj prošlost: ispitaj, ali ne diraj kulturne i istorijske građevine i rukotvorine.
- Ostavi kamenje i druge prirodne objekte onako kako si ih zatekao/la.
- Izbjegavaj da unosiš ili prenosiš nedomicilne vrste.
- Ne gradi ništa na području kampa, ne donosi namještaj i nemoj da kopaš kanale.

MINIMALIZUJ NEGATIVNE UTICAJE LOGORSKE VATRE

- Logorske vatre mogu prouzrokovati dugoročne negativne uticaje na prirodu. Koristi lagani primus za kuvanje i uživaj u svjetlosti koju dobijaš od fenjera.
- Gdje su vatre dozvoljene, koristi već postojeće prstenove za vatru, metalne posude, i vatre koje se prave na manjim brežuljcima zemlje.
- Neka logorska vatra ostane mala. Koristi samo ona drvca koja se nalaze na zemlji i koja mogu biti slomljena rukom.
- Sagori sva drva i ugalj dok ne postanu pepeo, izgasi logorsku vatru u potpunosti i onda razbacaj hladni pepeo.

POŠTUJ DIVLJI ŽIVI SVIJET

- Posmatraj divlji živi svijet sa distance. Ne prati ga i ne prilazi mu.
- Nikad ne hrani životinje. Hranjenje divljih životinja šteti njihovom zdravlju, mijenja njihovo prirodno ponašanje i izlaže ih predatorima i drugim opasnostima.
- Drži pod kontrolom svoje kućne ljubimce u svakom trenutku, ili ih ostavi kod kuće.
- Izbjegavaj divlji živi svijet tokom osjetljivog period za njih: parenja, gniježđenja, podizanja mladih ili tokom zime.

Vrijeme koje je potrebno za razgradnju nekih materijala:

• Kora od banane	do 2 godine
• Opušak od cigarete	1 do 5 godina
• Vuna	1 do 5 godina
• Pelena	10 godina
• Plastična kesa	10 do 20 godina
• Konzerva	50 godina
• Aluminijska konzerva	80 do 100 godina
• Plastična čaša	100 godina

BUDI PAŽLJIV PREMA DRUGIM POSJETIOCIMA

- Poštuj druge posjetioce i štiti kvalitet njihovog iskustva.
- Budi ljubazan/na. Budi popustljiv/a prema drugim posjetiocima staze.
- Spusti se na nizbrdicu sa staze kada naiđeš na veću grupu ljudi.
- Pravi pauze i kampuj malo dalje od staza i drugih posjetilaca.
- Dozvoli da zvuci prirode preovladaju. Izbjegavaj glasne zvuke i buku.

Priredila Jelena Mrdak

Tebi...

*Stavi me u obod
svog šešira.
Sakrij me njegovom
hladovinom
i vodi me.
Vodi kada gaziš planinama,
kada u njima
dočekuješ zore
i stopalima gaziš
snijeg koji počinje da kopni.*

*Stavi me u nabor
svog kaputa.
Zaštiti me njegovom
tišinom
i vodi me.
Vodi skrivenu
od lošeg,
ušukanu k'o dijete,
sigurnu kao na
ruci Gospoda.*

*Sačuvaj me!
Sačuvaj čistinu na čijem izvoru
želim da se Ti napiješ!*

Jelena Aleksić

Pred licem Gospoda

I Mojsije zamoli: "Pokaži mi slavu svoju", a Gospod odgovori: „Učiniću da prođe sve dobro Moje ispred tebe.“

I opet je pred nama bila cijela godina i mogućnost da provedemo 52 vikenda u planini. Opet smo imali mogućnost da gazimo starim šumama, opet da preskačemo potoke i klečimo na opalom lišću umoreni radošću. I iskoristili smo te mogućnosti.

Opet smo hrlili najvisočijim vrhovima. Opet su to bili oni trenuci kada iz svake ćelije izbija umor, kada iz svake pore probija znoj, a iz nogu ističe snaga. Ali planinar gazi. Zaranja u sebe i traži hrabrost da istraje. Jer ona je tu, samo treba otvoriti vrata, podići poklopac i ona će da se izlije.

I dok se planinar penje uz strmu stranu podiže glavu. Gleda ka vrhu, jer to zaslužuje njegova upornost. Zaslužili su anđeli koji mu pomažu. U glavi, tada očišćenoj od svakodnevne truleži, probubnjaju davno napisani stihovi. Nije lagan put na najboljem, ali je prohodan. Treba nekad grabiti i rukama, treba jako gaziti i nogama ali nikako ne treba odustati. Ne zaslužuje se najbolje lako, ali nagrada stiže.

« Ova planina je ovdje niže,
na početku uspona tegobna svakako,
ali put jer lakši što si vrhu bliže.»

I među tim koracima se bere cvijeće. I među tim cvijećem se prave vijenci za glave mladih djevojaka. Da budu nevjeste. Da im se srca razgore u plamu i ispunjenju te djevojačke želje.

I među tim cvijećem i koracima se pjeva, ali te pjesme ne pripadaju ovom svijetu. Ovozemaljske melodije se ne nose gore u visine. One njima ne pripadaju, već među tim vrhovima duša ispušta svoje riječi uz svoju muziku. I ona nosi i ona daje snagu. Zanese svojom ljepotom zemaljski, truležni dio čovjeka i ponese ga sa sobom naprijed. Uz nju je hrabrije. I kada se zakleca na jakom suncu ili pod naletom jakog vjetra, gazi se naprijed u strahu da muzika iz one riznice ne prestane. A kako bez nje?

Pjesnik je govorio:

«Trčite na brijeg da se oslobodite kore
koja vas sprečava da vidite božije vrline.»

A onda se planinar popne. Umoran i iscrpljen, ali svjestan - tim koracima se oslobađao «krljušti kojom su ga prekrli grijesi». Popne se i klekne. Padne na koljena pod teretom jakog sunca ili zime, jake želje i istrajnosti. I tu mu se otvaraju oči. Oči koje su do tada, i pored najboljeg vida, ostajale slijepe.

Pred planinarom je širina. Pred njim je Ljubav. Pred njim je obličje Onoga koji mu je jednom davno udahnuo djelić Sebe i naredio da u tu slavu hoda.

«Svetac je onaj koji poštuje vlastiti život».

Svetac je onaj koji osjeti podsticaj Neba i pohrli ka njemu. Svetac je onaj koji će se vratiti Njemu, da opet klekne i zapjeva pjesmu iz riznice iz koje je i sam davno potekao.

«... o ljudski rode, što si za uzlet rođen,
zašto te ništavne stvari privlače nemilice?»

Spasi me, spasi, Gospode, tog ništavila. I vrati me opet u Tvoje visine, da gledam u tvoje Lice.

Jelena Aleksić

Okupljamo se utorkom i četvrtkom u prostorijama kluba od 18 do 19h zimi
i od 19 do 20h ljeti. Adresa: Ul. 4.jul br. 19. Podgorica, Crna Gora
tel. +38269 606148 www.planinarskogorica.co.me planinargorica@com.me